

УДК 37.07/005.33:7

DOI

Карпов Віктор Васильович,

доктор історичних наук,

в. о. завідувача кафедри креативних культурних індустрій

Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

ORCID ID: 0000-0002-3446-9187

vvkarpoff@ukr.net

ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ ФАКУЛЬТЕТУ АРХІТЕКТУРИ, БУДІВНИЦТВА ТА ДИЗАЙНУ НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ПЕРІОД 2020–2023 РОКІВ

В статті аналізується досвід втілення освітніх стратегій у діяльність факультету архітектури, будівництва та дизайну Національного авіаційного університету та показано досягнуті результати в період 2020–2023 рр. Сукупність методів дослідження представляють науковий інструментарій до якого включені метод критичного та порівняльного аналізу, логічний метод, узагальнення, описовий метод. Використання методу документального аналізу джерел дозволило відтворити процес діяльності факультету в контексті навчального процесу університету. В результаті дослідження виявлено наукову новизну, яка полягає в тому, що вперше питання освітнього стратегування діяльності факультету наземних споруд та аеродромів Національного авіаційного університету стало предметом наукового дослідження, у рамках якого проведено аналіз та особливості управління навчальним процесом, впровадження інноваційних рішень, зосередження зусиль на важливій ролі науково-педагогічного складу у розробці новітніх технологій для розвитку інфраструктури повітряного транспорту, інші роботи, що висвітлюють складний період історії України - пандемія COVID-19 (2021) та воєнний стан (з 2022 по теперішній час) викликаний російською військовою агресією проти України. Показники діяльності науково-педагогічного складу факультету свідчать про те, що за цих умов студенти мали можливість здобувати якісні знання та розвивати професійні компетенції. Прикладні управлінські рішення сприяли підвищенню попиту на освітні послуги, які надає факультет на ринку освітніх продуктів. Виявлення особливостей, основних тенденцій і технологій управління освітою характеризує новизну наукового дослідження процесу навчання. Практичне значення дослідження полягає у створенні технологічних інструментів для подальшого стратегічного планування та управління діяльністю факультету.

Ключові слова: Національний авіаційний університет, факультет наземних споруд та аеродромів, факультет архітектури, будівництва та дизайну, інфраструктура повітряного транспорту, інформаційні технології проектування та будівництва, архітектура, дизайн, землеустрій.

Karpov Viktor. EDUCATIONAL MANAGEMENT OF THE FACULTY OF ARCHITECTURE, CONSTRUCTION AND DESIGN OF THE NATIONAL AVIATION UNIVERSITY (2020–2023)

The article analyzes the experience of implementing educational strategies in the activities of the Faculty of Ground Structures and Airfields of the National Aviation University and shows the achieved results. The purpose of the article is to reveal the peculiarities of educational management of the Faculty of Ground Structures and Airfields of the National Aviation University in the period 2020–2023. The set of research methods is represented by a scientific toolkit, which includes the method of critical and comparative analysis, logical method, generalization, and descriptive method. The use of the method of documentary analysis of sources made it possible to reproduce the process of the faculty's activity in the context of the educational process of the university. As a result of the research, a scientific novelty was revealed, which consists in the fact that for the first time the issue of educational strategizing of the activity of the Faculty of Ground Structures and Airfields of the National Aviation University became the subject of a scientific study, within the framework of which the analysis and peculiarities of the management of the educational process, the implementation of innovative solutions, the concentration of efforts on an important role of the scientific and pedagogical staff in the development of the latest technologies for the development of air transport infrastructure, other works covering a difficult period in the history of Ukraine – the COVID-19 pandemic (2021) and martial law (from 2022 to the present) caused by Russian military aggression against Ukraine. The performance indicators of the faculty's scientific and pedagogical staff indicate that under these conditions, students had the opportunity to acquire quality knowledge and develop professional competencies. Applied management solutions contributed to increasing the demand for educational services provided by the faculty in the market

of educational products. The identification of features, main trends and technologies of education management characterizes the novelty of scientific research of the learning process. The practical significance of the research lies in the creation of technological tools for further strategic planning and management of the faculty's activities.

Key words: National Aviation University, faculty of ground structures and airfields, faculty of architecture, construction and design, air transport infrastructure, information technologies of design and construction, architecture, design, land management.

Вступ. Факультет архітектури, будівництва та дизайну є засновником Національного авіаційного університету, але свою назву він повернув лише в рік відзначення 90-річчя Київського авіаційного інституту [1]. Зміна у 2023 році назви факультету з архітектури, будівництва та дизайну на історичну назву – наземних споруд та аеродромів є не лише даниною історії, а й уточненням фокусу освітньої діяльності факультету, спрямованої на підготовку фахівців у галузі аеродромного проектування та будівництва.

Відповідно до Положення [2] факультет є адміністративно-структурним підрозділом університету та здійснює діяльність у сфері освіти і науки з метою забезпечення необхідних умов для отримання студентами якісної підготовки, яка дозволяє їм бути конкурентоспроможними на ринку праці. Станом на 2023 рік факультет об'єднує п'ять кафедр: інфраструктури авіаційного транспорту, комп'ютерних технологій будівництва та реконструкції аеропортів, архітектури та просторового планування, аерокосмічної геодезії та землеустрою, комп'ютерних технологій дизайну та графіки, де працюють та навчаються 1266 осіб. У 2020 році на факультеті функціонувало 7 навчальних лабораторій та 7 кафедр, на яких навчалася 542 студенти.

Освітній простір факультету структурований за галузями знань, спеціальностями та рівнями освіти. Факультет здійснює підготовку фахівців за галузями знань 02 «Культура і мистецтво» та 19 «Архітектура та будівництво», за спеціальностями 022 «Дизайн», 191 «Архітектура та містобудування», 192 «Будівництво та цивільна інженерія» та 193 «Геодезія та землеустрій» на всіх рівнях освіти: бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук.

Спеціальності та освітні програми факультету:

Спеціальність 022 «Дизайн»:

Освітня програма «Дизайн» (бакалавр, магістр)

Освітня програма «Дизайн» (англійська мова, бакалавр)

Освітня програма «ІТ-Дизайн» (бакалавр)

Спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»:

Освітня програма «Дизайн архітектурного середовища» (бакалавр, магістр)

Освітньо-наукова програма «Архітектура та містобудування» (доктор філософії, доктор наук)

Спеціальність 192 «Будівництво та цивільна інженерія»:

Освітня програма «Промислове та цивільне будівництво» (бакалавр, магістр)

Освітня програма «Промислове та цивільне будівництво» (англійська мова, бакалавр)

Освітньо-наукова програма «Промислове та цивільне будівництво» (доктор філософії, доктор наук)

Освітня програма «Автомобільні дороги та аеродроми» (бакалавр, магістр)

Освітня програма «Проектування та будівництво аеродромів» (бакалавр)

Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»:

Освітня програма: «Геоінформаційні системи та технології» (бакалавр, магістр)

Освітня програма: «Землевпорядкування та кадастр» (бакалавр, магістр)

До складу факультету також входять п'ять навчальних лабораторій: «Інноваційних технологій в архітектурному проектуванні», «Інноваційних комп'ютерних технологій у будівництві», «Комп'ютерних технологій інженерної графіки», «Аерокосмічної геодезії та землеустрою», «Механіки ґрунтів, основ і фундаментів».

Показники роботи факультету у 2019 році порівняно з 2023 роком суттєво різняться. Відповідно до цього актуальним стає завдання

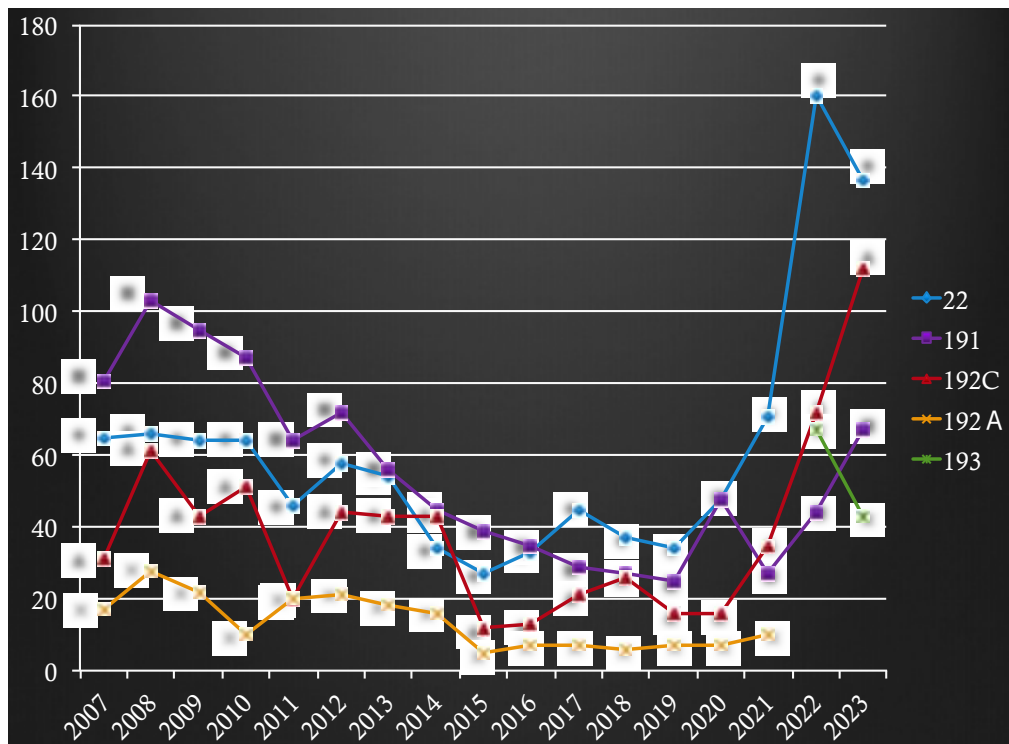

Рис. 1. Динаміка вступу абітурієнтів на навчання за спеціальностями по рокам

виявлення та дослідження застосованих прийомів і методів управління освітою, які дали змогу розвинути набуті якісні та кількісні показники освітнього процесу та суттєво змінити його парадигму.

Мета статті – розкрити особливості освітнього менеджменту факультету архітектури, будівництва та дизайну (з 2023 року факультету наземних споруд та аеродромів) Національного авіаційного університету в період 2020–2023 рр. Сукупність методів дослідження представлена науковим інструментарієм, який включає метод критичного та порівняльного аналізу, логічний метод, узагальнення та описовий метод. Використання методу документального аналізу джерел дозволило відтворити процес діяльності факультету в контексті навчального процесу університету. У результаті дослідження виявлено наукову новизну, яка полягає в тому, що вперше питання освітнього стратегування діяльності факультету стало предметом наукового студіювання в рамках якого аналізуються особливості управління навчальним процесом, впровадження інноваційних рішень, концентрації зусиль на важливій ролі науково-

педагогічного персоналу в розробці новітніх технологій розвитку інфраструктури авіаційного транспорту, інших робіт, що охоплюють складний період в історії України – пандемію COVID-19 (2021 рік) та воєнний стан (з лютого 2022 року по теперішній час), спричинений російською військовою агресією проти України. Показники діяльності науково-педагогічного персоналу факультету свідчать про те, що за цих умов студенти мали можливість здобувати якісні знання та розвивати професійні компетенції. Прикладні управлінські рішення сприяли підвищенню попиту на освітні послуги, які надає факультет на ринку освітніх продуктів. Виявлення особливостей, основних напрямків і технологій управління освітою характеризує новизну наукового дослідження процесу навчання.

Матеріали та методи. Історіографія процесу розвитку Національного авіаційного університету та його складової – факультету наземних споруд та аеродромів у різних формах та історичних періодах представлена широким спектром досліджень. Історія освітньої діяльності факультету проаналізована та висвітлена в окремій публікації [3]. Основним

джерелом вивчення діяльності факультету є документи повсякденної діяльності, що розкривають напрямки обговорення місії та стратегії розвитку, річні звіти декана, передбачені Положенням про факультет, аналіз наукової діяльності викладачів та інші адміністративні документи.

Підставою для виявлення позиції освітньої продукції факультету на ринку є щорічний аналіз результатів вступної кампанії, який дозволив скоригувати зміст освітніх програм кафедр.

Важливим джерелом дослідження є матеріали соціології факультетської освіти, які розкривають не лише стан організації навчального процесу, а й атмосферу стосунків у дихотомії студент-викладач, а також взаємовідносини між викладачами, адміністрацією та студентським самоврядуванням.

Результати і обговорення. Вивчення структури факультету станом на осінь 2020 року засвідчило його незбалансованість. Такий дисбаланс призвів до того, що викладачі кафедри комп'ютерних технологій, дизайну та графіки не мали достатнього навчального навантаження на відміну від своїх колег з інших кафедр. Цьому сприяла незавершеність раніше розпочатої процедури реформування факультету та відсутність загального розуміння розвитку факультету викладеного у формі планувального документу. 15 грудня 2021 року Вчена рада факультету під головуванням професора Олександра Степанчука заповнила цю лакуну та затвердила Місію та Стратегію факультету архітектури, будівництва та дизайну Національного авіаційного університету, розроблену деканатом спільно зі студентською радою та науковцями, зацікавленими в актуалізації діяльності факультету [4].

Місією факультету архітектури, будівництва та дизайну Національного авіаційного університету визнано генерацію нових наукових знань та інноваційний підхід до організації навчання, що сприятиме розвитку освітнього простору Національного авіаційного університету, зміцненню його освітнього і наукового потенціалу шляхом підготовки фахівців різного рівня освіти, конкурентоспроможних на світовому ринку праці.

Стратегія факультету визначає шляхи досягнення найвищого рівня знань, умінь і творчості у формуванні професійних компетенцій у сфері архітектури, будівництва, дизайну, геодезії та землеустрою на основі інноваційного освітнього простору, атмосфери відкритості до постійного розширення знань і практичних навичок, дотримання принципів академічної доброчесності.

Відповідно до місії та стратегії було оновлено зміст усіх освітніх програм, яке, слід зазначити, здійснювалося на всіх факультетах університету. Змінено також структуру факультету – об'єднано кафедри за принципом «одна кафедра – одна спеціальність», а кафедру аерокосмічної геодезії та землеустрою, освітня діяльність якої належить до галузі знань 19 Архітектура та будівництво було переведено з іншого факультету. Також регламентувалася кількість і спрямованість навчальних лабораторій – по одній на кожному кафедрі.

Як не дивно, виявилось, що інформаційна діяльність на факультеті у 2020 році обмежувалася виключно сторінкою в мережі Інтернет із застарілим контентом. З метою популяризації освітніх продуктів створено сторінки факультету та кафедр у всіх публічних мережах, створено нову сторінку факультету в мережі Інтернет. Як показало опитування абітурієнтів, основним джерелом інформації про освітні продукти для них був Інтернет. Тобто потік інформації знайшов свого зацікавленого користувача, що відобразилося на результатах вступної кампанії, які представлені на рис. 2 [5].

Моніторинг вступної кампанії та аналіз її результатів до 2020 року на факультеті не проводився – фактично здійснювалися лише формальні операції з прийому студентів. Це виявилось неефективним і такий пасивний формат роботи було змінено на активний, в якому до роботи з абітурієнтами було залучено колективи кафедр. Крім того, постійно проводився аналіз поданих заяв, причому у порівнянні із кількістю поданих заяв на такі ж спеціальні у закладах вищої освіти Києва та України, що слугувало орієнтиром для визначення місця факультету в освітньому

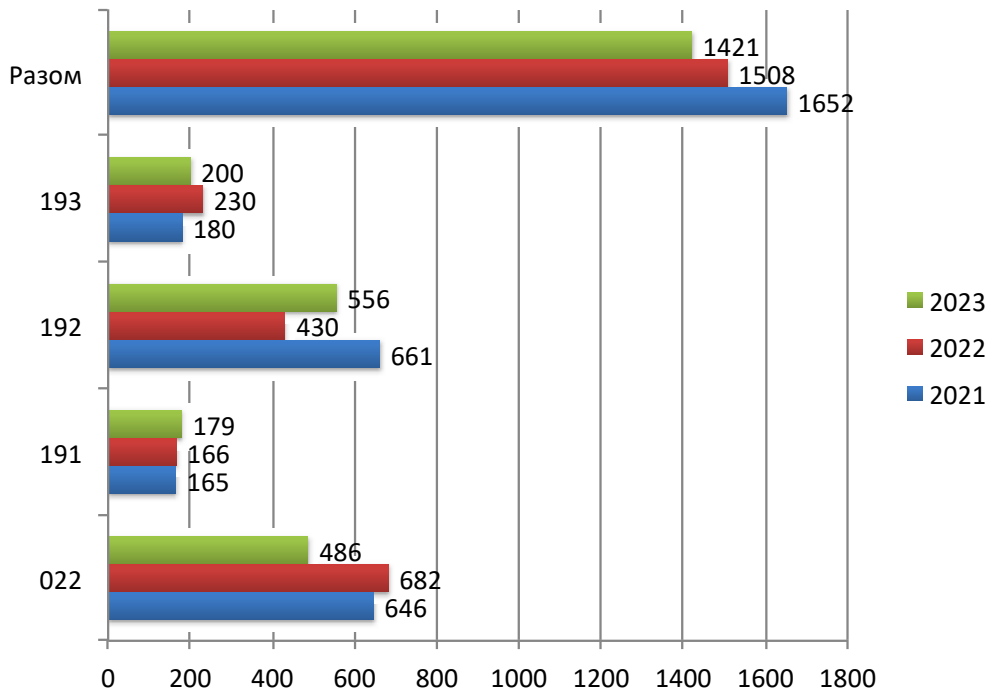

Рис. 2. Подано заяв на вступ на навчання за спеціальностями

просторі і коригування методів роботи. З наведених графіків подачі заяв (рис. 2) та кількості прийнятих студентів (рис. 3) стає очевидним, що активна робота з абітурієнтом дає позитивний результат при прийнятті рішення про вибір закладу освіти для навчання [6].

Політика розширення освітньої пропозиції факультету також сприяла збільшенню кількості студентів. Це вже згадана спеціальність 193 Геодезія та землеустрій, це нова освітня програма «Проектування та експлуатація аеродромів», розроблена відповідно до вимог Додатку 14 Міжнародної організації цивіль-

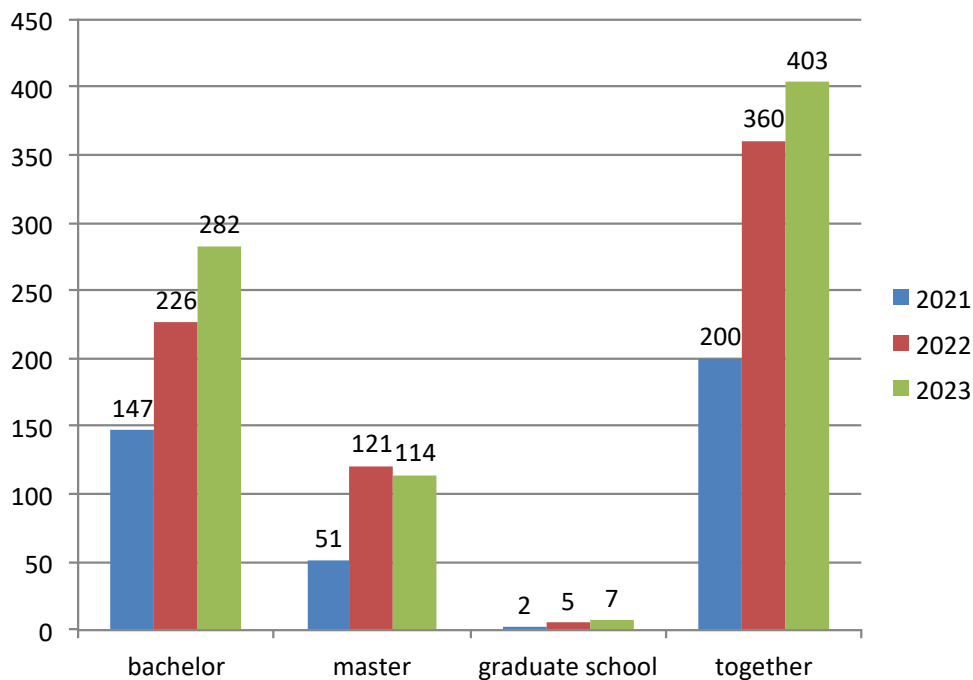

Рис. 3. Прийнято студентів на навчання по роках

ної авіації (ICAO), а також освітня програма "IT Design", розроблена у співпраці з факультетом комп'ютерних наук та програмної інженерії. Особливо вдалим виявився синтез інформаційних та дизайнерських технологій – за перший рік набору за цією програмою зараховано 115, а за другий рік зараховано 106 студентів. Отже, факультет дотримувався обраної місії та стратегії і створював інноваційні освітні продукти. Ця навчальна програма розроблена кафедрою комп'ютерних технологій дизайну та графіки, яка, як було уже зазначено, не мала достатнього навчального навантаження і відтепер стала випусковою та вирішила проблему навчального навантаження викладачів. Додамо, що створення цієї програми підтримав особисто ректор Національного авіаційного університету, доктор технічних наук, професор Максим Луцький, який допоміг спорядити дизайнерське бюро для навчання студентів сучасним мультимедійним та комп'ютерним обладнанням.

Аналіз якості навчального процесу проводився за двома напрямками – за результатами семестрового контролю та за допомогою проведення соціологічного опитування студентів «Викладач очима студентів» [7]. Опитування було подвійним – одне проводив деканат, а друге організувала студентська рада факультету.

У 2020 році абсолютна успішність на факультеті становила 62 відсотки [8]. Насправді вони були нижчими: 187 студентів мали заборгованість від 3 до 21 навчальних дисциплін, решта мали заборгованість до 3 предметів і мали можливість її виправити. І лише незначна частина студентів не мала «хвостів». За відгуками випускників, такий стан речей був джерелом корупції, яку необхідно було викоринити – приблизно 130 студентів були відраховані за три роки через академічну заборгованість, а корупційні ризики ліквідовані.

Під час опитування студентів щодо якості освіти у лютому 2021 року виявлено, що деякі викладачі не цікавляться якістю знань, які отримує студент. В порушення чинного законодавства у сфері освіти викладають навчальні предмети російською мовою. Рекомендують навчальні посібники та нормативні документи, які вже втратили свою актуальність. Викладачі не володіють на належному рівні сучасними програмними комплексами, але при цьому вимагають від студента високих знань. Теорія викладання дисциплін не відповідає практиці, яку студенти отримують під час роботи за фахом. Студенти, які навчаються за англomовним проектом, скаржилися на те, що більшість викладачів ведуть заняття

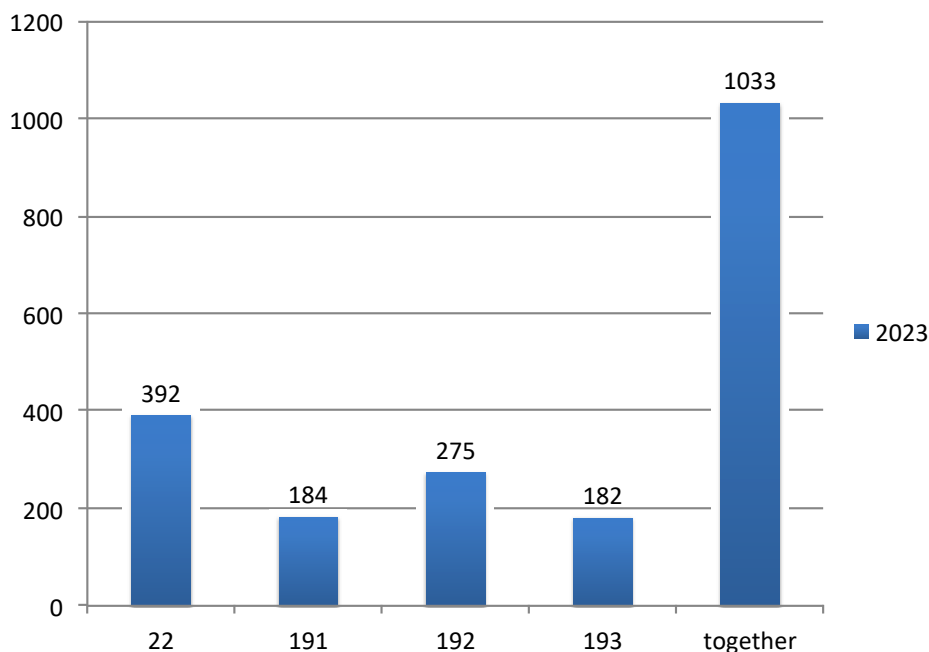

Рис. 4. Кількість студентів за спеціальностями у 2023 році

українською чи російською, а не англійською мовою.

Рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників факультету у 2022–2023 навчальному році за критерієм відповідності Ліцензійним умовам освітньої діяльності [9] сприяло підвищенню якості освітнього процесу, адже, наприклад, середній вік працівників випускової кафедри реконструкції автомобільних шляхів та аеродромів (ліквідованої у 2021 році) становив 73,6 року. Загалом, завдяки вжитим заходам та прагненню надавати якісні освітні послуги, абсолютна успішність у 2023 році досягла позначки 85 відсотків.

Соціологія освіти – цей напрям був активним засобом моніторингу якості освітнього процесу та академічної доброчесності. Крім уже згаданого соціологічного опитування, на факультеті щорічно проводилося опитування першого курсу «Адаптивне входження до навчання», а також опитування викладачів «Дослідження рівня задоволеності працівників кафедр ФАБД».

В опитуванні щодо адаптації вступників на навчання взяли участь 110 першокурсників студентів, що становить 50 відсотків [10] від загального числа студентів першого курсу у 2021/2022 навчальному році та до 25 відсо-

тків у 2022/2023 навчальному році. Результати опитування показали, що стабільно високим показником отримання інформації про освітню пропозицію кафедр факультету є Інтернет (зростання від 66 до 78 відсотків), друзі-студенти (20–27 відсотків) та думка родини (23–30 відсотків).

Основним мотивом вступу на навчання є інтерес до професії (71–81 відсоток). На другому місці потреба отримати вищу освіту (30–50), і цей показник значно зріс. Сімейне рішення де навчатися за два роки втратило свою вагу і показник знизився з 29 до 13 відсотків [11].

Серед факторів, що перешкоджають адаптації до навчання виділяється напруга та втома від занять, кількість яких зросла з 40 до 63, що свідчить про інтенсифікацію навчального процесу з кожним роком та дистанційною формою навчання. Ще одним важливим фактором є невміння студентів розподіляти свій час і власна неорганізованість. Хоча останній має тенденцію до зниження з 34 до 25 відсотків, що є результатом роботи кураторів груп та деканату, довіра до роботи якого зросла вдвічі [12].

В опитуванні присвяченому дослідженню рівня задоволеності роботою на факультеті взяли участь 57 із 84 штатних викладачів

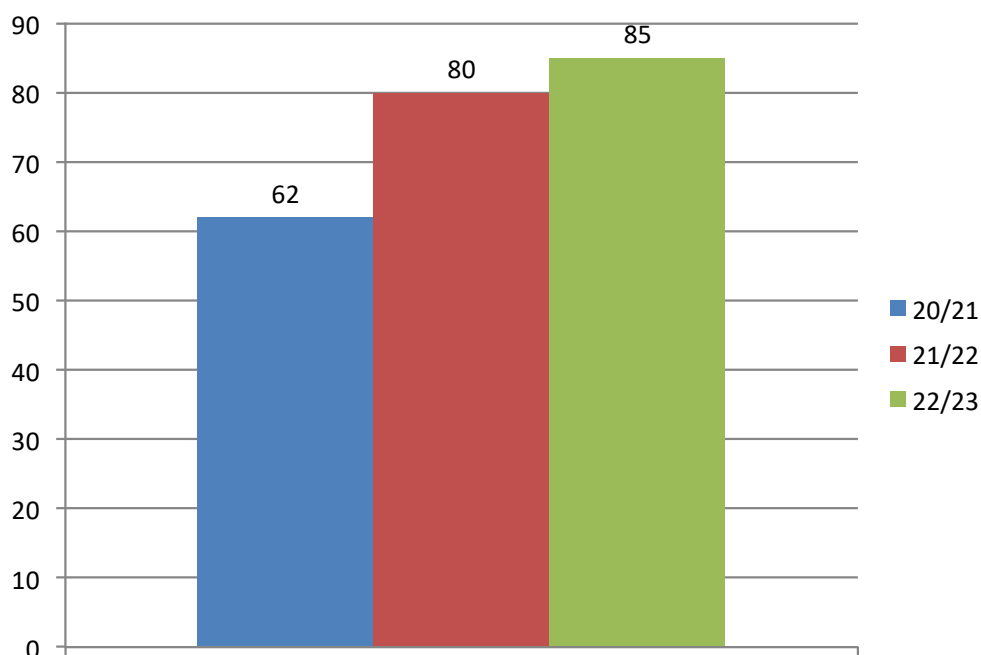

Рис. 5. Показники абсолютної успішності студентів за роками

кафедр. Незважаючи на технічну специфіку закладу вищої освіти, респонденти відзначають, що робота є привабливою, насамперед, через творчий характер, гнучкий графік та добрий морально-психологічний клімат. Відповідно лише шість респондентів зацікавлені у зміні роботи. Серед факторів, які можуть вплинути на вибір іншої роботи, 28 респондентів вказали на незадоволеність оплатою праці, 27 життєвими обставинами та, в рівній мірі, професійна незадоволеність та прагнення до більш цікавої роботи. SWOT-аналіз довів, що привабливість у роботі та стосунках з адміністрацією є сильною стороною кафедри аерогеодезії та землеустрою та слабкою стороною кафедри дизайну інтер'єру [13].

Важливим напрямком Стратегії розвитку факультету є організаційне та фінансове забезпечення наукової діяльності професорсько-викладацького складу та студентів, підтримка та розвиток аспірантів, участь науковців у національному та міжнародному трансфері наукових знань. Стратегія факультету визначає пріоритети та передбачає розвиток наукових кадрів, стратегічні напрями наукової діяльності факультету, тематику кафедральних досліджень. Відповідно до цього планувався наукова робота факультету.

Слід зазначити, що 61 відсоток викладачів професорсько-викладацького складу були із науковим ступенем, з них 37 відсотків належали до категорії молодих учених. Молоді науковці були лауреатами премії Президента України та стипендіатами Кабінету Міністрів України. Аспіранти Олександра Шевченко, Богдан Писаревський та Дмитро Смолич захистили дисертації доктора філософії за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія».

Наукові роботи виконувались за гранти державного та місцевого бюджетів і приватного сектору. Зокрема, за грантом Міністерства інфраструктури України розроблено проекти державних будівельних норм у сфері проектування та будівництва аеродромів, закладів охорони здоров'я. Здійснено за гранти приватних компаній науково-технічний супровід реконструкції аеропортів у Києві, Миколаєві та Кропивницькому.

Крім того, робота проводилась за пріоритетами факультету та кафедр. Так, колектив кафедри авіаційної транспортної інфраструктури працював над темою визначення несучої здатності штучних дорожніх покриттів аеродромів, розробляв проекти плит швидкого будівництва польових аеродромів військової авіації, положення та методик оцінки стану і відновлення несучої здатності жорстких і нежорстких аеродромних покриттів і аеродромних конструкцій з урахуванням пошкоджень внаслідок вибухів і розривів мін, ракет і снарядів в результаті військового вторгнення.

Результати публікаційної активності відображаються у звітах про наукову роботу факультету. Так, у 2020 р. видано 2 монографії, у 2021 р. – 9 монографій. Слід наголосити, стало традиційним на факультеті щорічне видання колективної монографії – «Архітектура, будівництво та дизайн в освітньому просторі», 2021 [14], «Проектування та експлуатація аеродромних комплексів», 2022 [15], «Сталий розвиток інфраструктури авіаційного транспорту», 2023 [16]. У репозитарії Науково-технічної бібліотеки Національного авіаційного університету факультет із 3504 публікаціями викладачів посідає третє місце серед 20 структурних підрозділів.

19 серпня 2021 року в Міністерстві розвитку громад та територій відбулося засідання Експертної комісії з підготовки рекомендацій щодо розгляду питання спроможності підприємств, установ та організацій проводити роботи із стандартизації у будівництві за відповідним напрямком. На підставі заяви та поданих документів, що підтверджують здатність здійснювати нормотворчу діяльність, Експертна комісія прийняла рішення про включення Національного авіаційного університету до переліку базових організацій у будівництві за напрямом : науково-технічне, науково-дослідне, методичне та інформаційне забезпечення нормування проектування та будівництва невиробничих будівель і споруд, безпеки та доступності під час експлуатації (аеродроми) [17].

На підставі такого рішення на факультеті створено робочі групи з числа науковців із залученням зацікавлених організацій та уста-

нов для розробки проектів державних будівельних норм «Споруди транспорту. Аеропорти» [18] та «Заклади охорони здоров'я. Екстрена медицина». Також провідні спеціалісти зі стандартизації в будівництві С. Буравченко та М. Омеляненко [19] брали участь у розробці ДБН «Заклади охорони здоров'я. Основні положення» [20], яка виконувалася під егідою Міністерства розвитку громад і територій України.

Науковий потенціал науково-педагогічного колективу факультету дозволив провести роботу щодо заснування нових фахових видань: «Український мистецтвознавчий дискурс» (2021 рік заснування) для спеціальностей 022 дизайн та 023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація та «Планування, будівництво та експлуатація аеропортів» (2022 рік заснування) для спеціальностей 191 архітектура та містобудування, 192 будівництво та цивільна інженерія, 193 геодезія та землевпорядкування. Слід підкреслити, що цю роботу факультет проводив спільно з видавництвом «Гельветика» та Національним транспортним університетом. Заснування цих журналів дало змогу вченим та аспірантам факультету безкоштовно публікувати результати власних наукових досліджень.

Форми науково-творчої роботи факультету поповнились проведенням виставок студентських творчих робіт, виставок викладачів та інноваційних виставок. Виставку «ARCH@ART» організовано та проведено під патронатом студентського декана (голови студентської ради факультету) Зої Запорожець. Виставка творчих робіт студентів, виконаних у середовищі штучного інтелекту «Quo vadis або Мистецтво на роздоріжжі» пройшла як у стінах Національного авіаційного університету, так і в залах мистецької галереї «Митець» Київської організації Національної спілки художників України. До цієї виставки було видано каталог робіт з публікацією статей науковців інших факультетів університету з різних аспектів застосування штучного інтелекту [21].

Гуманізації навчального процесу та налагодженню конструктивного діалогу між викла-

дачем і студентом сприяло започаткування на факультеті міжнародної академічної мобільності студентів. Архітекторів та дизайнерів навчали у Варшавському інституті екології та туризму, а Ксенія Журавльова завершує дворічне навчання дизайну в Японії, в університеті Тою (Токіо). Звіти про їх навчання були оприлюднені для викладачів факультету. Досвід іноземних колег став у нагоді викладачам факультету в контексті зміни «каральної» моделі навчання на таку, де викладач не карає, а допомагає у вирішенні завдань самостійної роботи студента, що сприяє засвоєнню та розумінню проблематики навчальної дисципліни.

Окрім міжнародної академічної мобільності студентів, покращенню навчального процесу сприяло ознайомлення з міжнародним освітнім простором менеджерів освіти факультету. Відвідання Міжнародної авіаційної виставки у Франції, знайомство з Університетом Бразилія в Бразилії та технічними закладами вищої освіти в Лімі (Перу) додали впевненості та рішучості в реалізації стратегії розвитку факультету.

Вся освітня та наукова діяльність факультету здійснювалася до лютого 2022 року з

Фото 1. Ліза Проценко, студентка кафедри архітектури та просторового планування під час навчання в Республіці Польща. 2023

Фото 2. Ксенія Журавльова, студентка кафедри дизайну інтер'єру, демонструє диплом про навчання в університеті Тойя. Токіо. Японія. 2023

обмеженнями, пов'язаними з подоланням наслідків епідемії COVID19, що спонукало до розвитку технологій дистанційного навчання з використанням програмного забезпечення Google classroom, а з початком війни освітній

процес було організовано в синхронному та асинхронному режимі – режимі, який дозволяв проводити заняття згідно з розкладом і у разі їх зриву під час авіанальотів та бойових дій по обороні Києва можна було їх перенести за домовленістю зі студентами та дистанційно.

За цих важких умов ведення освітньої діяльності Національний авіаційний університет піднявся з 25 місця в рейтингу закладів вищої освіти України у 2020 році на 5 місце у 2022 та 2023 роках, а факультет наземних споруд та аеродромів – з останнього місця серед 12 навчальних структурних підрозділів університету посів 7 місце у 2022 році та 8 місце у 2023 році. Спеціальність 022 «Дизайн» увійшла до п'ятірки кращих спеціальностей університету за кількістю абітурієнтів у 2022 році та посіла шосте місце у 2023 році. Як університет загалом, так і факультет зокрема показав позитивну динаміку у розвитку освітнього простору та професорсько-викладацького складу.

Несподівано для колективу Національного авіаційного університету Уряд України прийняв рішення про його реформування та повернення до історичної назви – Київський авіаційний інститут. На тлі пройденого шляху таке рішення є незбагненним. Незбагненним є і те, що успішний освітній

Фото 3. Делегація на чолі з ректором Національного авіаційного університету Максимом Луцьким у складі декана факультету міжнародних відносин Юрія Волошина та декана факультету наземних споруд та аеродромів Віктора Карпова в Університеті Бразилія. Бразилія, червень 2023

менеджмент 2020–2023 років як університету, так і факультету не був належним чином оціненим і, зокрема, декану факультету було запропоновано залишити посаду. Ще більш незбагненим стало призначення прийдешнім менеджментом університету виконувати обов'язки декана факультету наземних споруд і аеродромів особі, результати роботи якої доводилося виправляти упродовж трьох важких років наполегливої праці усім колективом викладачів та студентів, який збільшився за цей час утричі.

Висновки. Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше питання освітнього менеджменту факультету наземних споруд та аеродромів Національного авіаційного університету стало предметом наукового дослідження, у рамках якого проведено аналіз та особливості управління навчальним процесом, впровадження інноваційних рішень, зосередження зусиль на важливій ролі науково-педагогічного складу у розробці новітніх технологій для розвитку інфраструктури повітряного транспорту, інші роботи, що висвітлюють складний період історії України – пандемія COVID-19 (2021) та воєнний стан (з 2022 по теперішній час).

Розроблена методика стратегічного менеджменту освітньою діяльністю факультету наземних споруд та аеродромів Національного авіаційного університету ґрунтувалася на гуманізації навчального процесу та була спрямована на досягнення основного результату на основі інновацій, уточнення спрямованості освітніх програм підготовки спеціалістів у відповідності до потреб ринку праці. Науковий простір факультету характеризується розширенням спектру наукових досліджень, які стали тісно пов'язані з потребами розвитку інфраструктури повітряного транспорту та основними учасниками (стейкхолдерами) проектування, будівництва та експлуатації аеропортів та аеродромів. Досягненню позитивних показників розвитку освітнього простору сприяло надання регулятивної функції студентському самоврядуванню факультету та науково-педагогічному складу кафедр. У сукупності управлінські рішення, спрямовані на оновлення навчального процесу, створили синергію згуртування академічної спільноти факультету та розкриття його освітнього та наукового потенціалу.

Література:

1. Карпов В.В. Підготовка інженерів аеродромної служби у Національному авіаційному університеті: історія та сучасність. *Сталий розвиток інфраструктури авіаційного транспорту*: монографія. Херсон : Олді+, 2023. С. 6–29.
2. Положення про факультет наземних споруд і аеродромів. URL: http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/polozh_fnsa.pdf (дата звернення січень 2024 року).
3. Карпов В.В. Історичне коло факультету наземних споруд і аеродромів Національного авіаційного університету. *Airport Planning, Construction and Maintenance Journal*, 2022. №2. С. 51–58.
4. Місія і стратегія факультету наземних споруд і аеродромів Національного авіаційного університету. URL: http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/misia_strategia_fgsa.pdf (дата звернення січень 2024 року).
5. Звіт декана факультету архітектури, будівництва та дизайну за 2020/2021 навчальний рік. URL: http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/01/Zvit_dekana_20-21.pdf (дата звернення січень 2024 року).
6. Звіт декана факультету архітектури, будівництва та дизайну за 2021/2022 навчальний рік. URL: http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/01/Zvit_dekana_21-22.pdf (дата звернення січень 2024 року).
7. Соціологічне опитування студентів «Викладач очима студентів». URL: http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/vykladach_ochyma_studentiv.pdf (дата звернення січень 2024 року).
8. Звіт декана факультету наземних споруд і аеродромів за 2022/2023 навчальний рік. URL: http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/Zvit_dekana_22-23.pdf (дата звернення січень 2024 року).
9. Рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників факультету наземних споруд і аеродромів 2022-2023 н.р. URL: <http://fgsa.nau.edu.ua/faculty/> (дата звернення січень 2024 року).

10. Соціологічне опитування студентів «Адаптивне входження першого курсу 2022/2023 навчального року». URL: http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/adaptyvne_vkhodzhennia_pershoho_kursu_22-23.pdf (дата звернення січень 2024 року).
11. Соціологічне опитування студентів «Адаптивне входження першого курсу 2021/2022 навчального року». URL: http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/adaptyvne_vkhodzhennia_pershoho_kursu_22.pdf (дата звернення січень 2024 року).
12. Соціологічне опитування студентів «Адаптивне входження першого курсу 2020/2021 навчального року». URL: http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/adaptatsiia_pershoho_kursu_fnsia.pdf (дата звернення січень 2024 року).
13. Соціологічне опитування викладачів «Вивчення рівня задоволеності кафедр ФАБД». URL: http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/vyvchennia_rivnia_zadovolenosti_personalu_kafedr_fnsia.pdf (дата звернення січень 2024 року).
14. Архітектура, будівництво, дизайн в освітньому просторі : колективна монографія / За заг. ред. д-ра іст. наук В. В. Карпова. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2021. 604 с.
15. Проектування та будівництво аеродромних комплексів : монографія / За заг. ред. Карпова В.В. Херсон : Олді+, 2022. 340 с.
16. Сталій розвиток інфраструктури авіаційного транспорту: монографія / За заг. ред. Карпова В.В. Херсон : Олді+, 2023. 575 с.
17. Наказ Міністерства України від 28.08.2021 року № 215.
18. Споруди транспорту. Аеродроми. ДБН В.2.3-XX:2022 (проект). Київ. Міністерство розвитку громад і територій України, 2022. С.175.
19. Карпов В.В., Омельяненко М.В. Концептуальні підходи до нормування будівництва авіаційної транспортної інфраструктури. *Теорія та практика дизайну*: зб. наук. праць. 2023. Вип. 27. С. 57–62.
20. Заклади охорони здоров'я. Основні положення. ДБН В.2.2-10:2022. Київ. Міністерство розвитку громад і територій України, 2022. С.67.
21. QUO VADIS – мистецтво на роздоріжжі : каталог. Одеса : Олді+, 2023. 82 с.

References:

1. Karpov, V.V. (2023) *Pidghotovka inzheneriv aerodromnoji sluzhby u Nacionalnomu aviacijnomu universyteti: istorija ta suchasnistj* [Training of airfield service engineers at the National Aviation University: history and modernity]. *Stalij rozvytok infrastruktury aviacijnogho transportu: monoghrafija*. Kherson : Oldi+. С.6-29 [in Ukrainian].
2. *Polozhennja pro fakul'tet nazemnykh sporud i aerodromiv* [Regulations on the Faculty of Ground Structures and Airfields]. Retrieved from http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/polozh_fnsa.pdf (data zvernennja sichenj 2024 roku) [in Ukrainian].
3. Karpov, V.V (2022) *Istorychne kolo fakul'tetu nazemnykh sporud i aerodromiv Nacionaljnogho aviacijnogho universytetu* [Historical circle of the Faculty of Ground Structures and Airfields of the National Aviation University]. *Airport Planning, Construction and Maintenance Journal*, #2. С. 51–58 [in Ukrainian].
4. *Misija i strateghija fakul'tetu nazemnykh sporud i aerodromiv Nacionaljnogho aviacijnogho universytetu* [Mission and strategy of the Faculty of Ground Structures and Airfields of the National Aviation University]. Retrieved from http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/misia_strategia_fgsa.pdf (data zvernennja sichenj 2024 roku) [in Ukrainian].
5. *Zvit dekana fakul'tetu arkhitektury, budivnyctva ta dyzajnu za 2020/2021 navchalnyj rik* [Report of the Dean of the Faculty of Architecture, Construction and Design for the 2020/2021 academic year]. Retrieved from http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/01/Zvit_dekana_20-21.pdf (data zvernennja sichenj 2024 roku).
6. *Zvit dekana fakul'tetu arkhitektury, budivnyctva ta dyzajnu za 2021/2022 navchalnyj rik* [Report of the Dean of the Faculty of Architecture, Construction and Design for the 2021/2022 academic year]. Retrieved from http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/01/Zvit_dekana_21-22.pdf (data zvernennja sichenj 2024 roku) [in Ukrainian].
7. *Sociologichne opytuvannja studentiv "Vykladach ochyma studentiv"* [Sociological survey of students "Teacher through the eyes of students"]. Retrieved from http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/vykladach_ochyma_studentiv.pdf (data zvernennja sichenj 2024 roku) [in Ukrainian].
8. *Zvit dekana fakul'tetu nazemnykh sporud i aerodromiv za 2022/2023 navchalnyj rik* [Report of the Dean of the Faculty of Ground Structures and Airfields for the 2022/2023 academic year]. Retrieved from http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/Zvit_dekana_22-23.pdf (data zvernennja sichenj 2024 roku) [in Ukrainian].

9. Rejtyngrove ocinjuvannja naukovo-pedagoghichnykh pracivnykiv fakul'tetu nazemnykh sporud i aerodromiv 2022-2023 n.r. [Rating evaluation of scientific and pedagogical workers of the Faculty of Ground Structures and Airfields 2022-2023]. Retrieved from <http://fgsa.nau.edu.ua/faculty/> (data zvernennja sichenj 2024 roku) [in Ukrainian].

10. Sociologhichne opytuvannja studentiv "Adaptyvne vkhodzhennja pershogho kursu 2022/2023 navchaljnogho roku" [Sociological survey of students "Adaptive entry of the first course of the 2022/2023 academic year"]. Retrieved from http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/adaptyvne_vkhodzhennja_pershoho_kursu_22-23.pdf (data zvernennja sichenj 2024 roku) [in Ukrainian].

11. Sociologhichne opytuvannja studentiv "Adaptyvne vkhodzhennja pershogho kursu 2021/2022 navchaljnogho roku" [Sociological survey of students "Adaptive entry of the first course of the 2021/2022 academic year"]. Retrieved from http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/adaptyvne_vkhodzhennja_pershoho_kursu_22.pdf (data zvernennja sichenj 2024 roku) [in Ukrainian].

12. Sociologhichne opytuvannja studentiv "Adaptyvne vkhodzhennja pershogho kursu 2020/2021 navchaljnogho roku" [Sociological survey of students "Adaptive entry into the first course of the 2020/2021 academic year"]. Retrieved from http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/adaptatsiia_pershoho_kursu_fnsia.pdf (data zvernennja sichenj 2024 roku) [in Ukrainian].

13. Sociologhichne opytuvannja vykladachiv "Vyvchennja rivnja zadovolenosti kafedr FABD" [Sociological survey of teachers "Study of the level of satisfaction of FABD departments"]. Retrieved from http://fgsa.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/vyvchennja_rivnja_zadovolenosti_personalu_kafedr_fnsia.pdf (data zvernennja sichenj 2024 roku) [in Ukrainian].

14. Arkhitektura, budivnyctvo, dyzajn v osvittjnomu prostori : kolektyvna monohrafiya [Architecture, construction, design in the educational space: a collective monograph] (2021) Rygha, Latvija : "Baltija Publishing". 604 s [in Ukrainian].

15. Projektuvannja ta budivnyctvo aerodromnykh kompleksiv : monohrafiya [Design and construction of airfield complexes: monograph] (2022) Kherson : Oldi+. 340 s [in Ukrainian].

16. Stalyj rozvytok infrastruktury aviacijnogho transportu: monohrafiya [Sustainable development of air transport infrastructure: monograph] (2023) Kherson : Oldi+. 575 s [in Ukrainian].

17. Nakaz Minreghionu Ukrajiny [Order of the Ministry of Regions of Ukraine] vid 28.08.2021 roku # 215 [in Ukrainian]

18. Sporudy transportu. Aerodromy. (2022) DBN V.2.3-XX:2022 (proekt). [Transport facilities. Airports. DBN V.2.3-XX:2022 (draft)]. Kyjiv. Ministerstvo rozvytku ghromad i terytorij Ukrajiny. S.175 [in Ukrainian].

19. Karpov, V.V., & Omel'janenko, M.V. (2023) Konceptualjni pidkhody do normuvannja budivnyctva aviacijnoji transportnoji infrastruktury [Conceptual approaches to standardizing the construction of aviation transport infrastructure]. Teorija ta praktyka dyzajnu: zb. nauk. pracj..Vyp. 27. S. 57-62 [in Ukrainian].

20. Zaklady okhorony zdorov'ja. Osnovni polozhennja. DBN V.2.2-10:2022 [Healthcare institutions. Substantive provisions. DBN B.2.2-10:2022]. (2022) Kyjiv. Ministerstvo rozvytku ghromad i terytorij Ukrajiny. S.67 [in Ukrainian].

21. QUO VADIS – mystectvo na rozdorizhzi : katalogh. [QUO VADIS - art at the crossroads: catalog]. (2023). Odesa : Oldi+. 82 s [in Ukrainian].